

Leuke vondst uit de beginjaren van hoveniersbedrijf Aardoom

Nieuwe archiefvondsten geven aan dat Jan Willemsz. Aardoom tussen 1799 en 1828 grond- en tuinwerkzaamheden deed voor de familie Groeninx van Zoelen. Twee eeuwen later, na vijf generaties, herhaalde de hovenier Aardoom deze dienstverlening aan dezelfde familie Groeninx van Zoelen. Je zou kunnen zeggen: de geschiedenis herhaalt zich.

In 1999 vierde dit bedrijf zijn 170-jarige bestaan. Voor dit jubileum werd door drs. E. de Bruin een boekje samengesteld waarin de historie van het bedrijf werd beschreven. Tevens bracht hij door onderzoek het ontstaan van het bedrijf terug tot 1830. Enkele jaren later heeft ondergetekende dit ontstaan verder teruggebracht tot 1793, dus 37 jaar eerder. Kwamen de eerdere vondsten uit het Kerkarchief, de nieuwe komen uit het archief van Het Huys Ten Donck. Tot heden waren er tussen 1817 en 1830 geen aanwijzingen gevonden dat er door de hovenier Aardoom ergens werkzaamheden waren gedaan. Door de nieuwe vondsten is deze ruimte ook ingevuld. Vanaf 1793 tot heden zijn er nu jaarlijkse bewijzen of rekeningen van gedane werkzaamheden gevonden.

Huize Waalburg

De familie Groeninx van Zoelen was van 1785 tot 1830 eigenaar van het buitenhuis Waalburg. Dit buitenhuis was gelegen aan de Lagendijk, bijna tegen de Kerkweg aan, waar nu het zuidelijke gedeelte van het winkelcentrum Ridderhof op staat. Daar was toen ook een behoorlijke waterpartij, genoemd het Waaltje. De restanten van dit water, Waal of Wiel zijn nu nog te zien en te vinden bij huize Rustburg, oostelijk van

de Kerkweg. De familie Groeninx van Zoelen woonde daar uiteraard niet zelf, maar verhuurde dit aan belangrijke personen. Het was ook geen boerenwoning maar een "Heren Huisinge, tuinmanskuis, wagenhuis, stallinge, schuur en verder getimmerte, met de tuin en erve daarbij gelegen". Voor de som van 6.000 gulden kocht in 1785 Cornelis Groeninx van Zoelen dit buitenverblijf van de familie Schepman-Welborn. Tot 1830 is Waalburg in bezit gebleven van de familie Groeninx van Zoelen. De rekeningen van Het Huys Ten Donck geven een redelijk beeld wat er rond Waalburg aan de Lagendijk gebeurde. Zo stond Waalburg in 1797 leeg, want in de Rotterdamse en Leidse couranten werden vier advertenties geplaatst dat Waalburg te huur was. Dat leverde wel wat op, want vanaf 1799 wordt het verhuurd aan de advocaat Mr. Johan van de Brandele voor de som van 325 gulden per jaar.

Veel bagger

Tussen 1799-1828 vinden we in de rekeningen van de familie Groeninx van Zoelen de kosten en verantwoording van gedane werkzaamheden voor Waalburg. Van 1799 tot 1818 wordt Jan Aardoom en later tot 1828 zijn zoon Willem Aardoom genoemd voor werkzaamheden rondom

Waalburg. Deze werkzaamheden spreken het meest over het kruien van zand en het opmaken van gripfen op Waalburg. Blijkbaar was er in 1815 een storm geweest, want Jan Aardoom heeft een rekening van 7,80 gulden ingediend voor "het oprigten van omgewaaiden bomen, boenen van de straten en kruien van aarde".

De Dorpssteenstraat, de latere Lagendijk liep tot aan Waalburg. Verderop de Lagendijk, tot aan de Straatweg toe, was nog geen enkele bestrating aanwezig. Zeker in de tijd van het binnenhalen van de oogst werd er door de boerenwagens veel bagger op de straten achtergelaten. De eigenaren waren verplicht om de straat voor hun eigendommen schoon te houden. Buiten de tuinwerkzaamheden hiielden de tuinlieden Jan en Willem Aardoom de straat voor Waalburg schoon. De familie Groeninx van Zoelen liet dit uiteraard als eigenaar van Waalburg als service aan de huurders door hun tuinlieden uitvoeren. Want deze huurders waren niet direct mensen die je met een kruiwagen tegen zou komen.

Kerkbanken

In 1796 was de tijd van vrijheid, gelijkheid en broederschap en moesten alle familiewapens worden verwijderd. Daar vielen ook de Donckse kerkbanken met wapenborden in de Singelkerk onder.

Onder veel bezwaren van de eigenaren werden ze verwijderd en in 1807 na veel druk van de familie Groeninx van Zoelen weer terug geplaatst.

Huibert Aardoom, Pietje van Dijk en Gerrit Aardoom, resp. grootouders en vader van Huibert Aardoom.

Jaren lang heb ik mij afgevraagd waar die Donckse kerkbanken en wapenborden tussen 1796 en 1807 waren opgeslagen. Het gaat hier niet over een paar weken, maar over meer dan tien jaar. De oplossing voor dit raadsel kwam uit het huurcontract

van Waalburg met Mr. Johan van de Brandele. "De huurder zal ook moeten gedogen dat de uit de Kerk genomen banken en wapenborden van de verhuurders Vrouwe, gedurende deze huur moeten blijven staan en geborgen blijven". Zulke vondsten maakt

historie zo boeiend. Bronnen: Archief van de Ned. Hervormde Kerk, Archief van Het Huis Ten Donck, Oud-rechtelijk archief van Ridderkerk.

Adrie Maliepaard
Zelfstandig lokaal historicus